

**«Պաշտպանության մասին» օրենքում
փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու
մասին», «Տարածքային կառավարման մասին»
օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին»,
«Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման
մասին» օրենքում փոփոխություններ կատարելու
մասին» և «Տեղական ինքնակառավարման մասին»
օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ
օրենքների նախագծերի փաթեթ**

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ

«ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Պաշտպանության մասին» 2017 թվականի նոյեմբերի 15-ի
ՀՕ-196-Ն օրենքի (այսուհետ՝ Օրենք) 3-րդ հոդվածի 1-ին մասում՝

1) 5-րդ կետում «աշխարհագրի» բառը փոխարինել «տարածքային
պաշտպանության համակարգի» բառերով.

2) ուժը կորցրած ճանաչել 9.1-ին կետը.

3) լրացնել 9.2-րդ կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«9.2) տարածքային պաշտպանություն՝ խաղաղ և ռազմական դրության
ժամանակ Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության ռազմական
բաղադրիչի հնարավորությունների բարձրացման, Հայաստանի
Հանրապետության սահմանների, Հայաստանի Հանրապետության տարածքի
բնակավայրերի, ռազմական օբյեկտների, ռազմավարական նշանակության
ենթակառուցվածքների պահպանության և պաշտպանության համակարգ, որը
ներառում է տարածքային պաշտպանության զորքերի հրամանատարությունը,
տարածքային պաշտպանության զորքերը և տեղական պաշտպանության
ուժերը.»:

Հոդված 2. Օրենքի 5-րդ հոդվածի՝

1) 1-ին մասի 4-րդ կետում «ստորաբաժանումների» բառից հետո լրացնել «,
տարածքային պաշտպանության համակարգի» բառերը, իսկ «աշխարհագրի
համակարգի ստեղծումը,» բառերը հանել.

2) 2-րդ մասի 9-րդ և 3-րդ մասի 3-րդ կետերում «աշխարհագրի» բառը
փոխարինել «տարածքային պաշտպանության համակարգի» բառերով:

Հոդված 3. Օրենքի 8-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 6-րդ կետում վերջակետը
փոխարինել միջակետով և 2-րդ մասը լրացնել 7-րդ ենթակետով՝ հետևյալ
բովանդակությամբ.

«7) Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պաշտպանության պլանը.»:

Հոդված 4. Օրենքի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի 5-րդ կետում «պլանով» բառից
հետո լրացնել «և Հայաստանի Հանրապետության տարածքային

պաշտպանության պլանով» բառերը:

Հոդված 5. Օրենքի 11-րդ հոդվածում.

1) 1-ին մասի 3-րդ կետից հետո լրացնել 3.1-ին կետ՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«3.1) մասնակցում են Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պաշտպանության պլանի մշակման աշխատանքներին.».

2) 2-րդ մասի 8-րդ կետում «ծավալմանը» բառից հետո լրացնել «և Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պաշտպանության պլանի իրագործմանը» բառերը:

Հոդված 6. Օրենքի 12-րդ հոդվածի 1-ին մասի 7-րդ կետում «ծավալմանը» բառից հետո լրացնել «և Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պաշտպանության պլանի իրագործմանը» բառերը:

Հոդված 7. Օրենքի 15-րդ հոդվածի 3-րդ մասում հանել «Չինված ուժերի գլխավոր շտաբի ենթակայությամբ գործում է աշխարհագրորդ:»

նախադասությունը:

Հոդված 8. Օրենքի 17-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 9-րդ կետում «աշխարհագրորդ» բառը փոխարինել «տարածքային պաշտպանության գործերի և տեղական պաշտպանության ուժերի» բառերով:

Հոդված 9. Օրենքի 6-րդ գլխի վերնագրում §, աշխարհագրորդ! բառը հանել:

Հոդված 10. Ուժը կորցրած ճանաչել Օրենքի 29.1-ին հոդվածը:

Հոդված 11. Օրենքը լրացնել 6.1-ին գլխով՝ հետևյալ բովանդակությամբ.

«ԳԼՈՒԽ 6.1

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ,

ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

ՀՈԴՎԱԾ 29.2. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

1. Տարածքային պաշտպանության նպատակներն են՝

1) Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանությանը համընդհանուր և համազգային բնույթ հաղորդելը.

2) հակառակորդի դիվերսիոն կամ ահաբեկչական կամ հետախուզական կամ հատուկ օպերացիաների ուժերի և այլ գործողություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածքի, բնակչության և ենթակառուցվածքների պաշտպանության պլանավորված միջոցառումների իրականացմանն աջակցությունը.

3) Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի և այլ գործերի կիրառման, տարածքային կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ու հատուկ և կարևորագույն նշանակության օբյեկտների կենսագործունեության ապահովմանն աջակցությունը:

2. Տարածքային պաշտպանության խնդիրներն են՝

1) մասնակցությունը Հայաստանի Հանրապետության սահմանների պահպանությանն ու պաշտպանությանը.

2) Հայաստանի Հանրապետության վրա զինված հարձակման հետմղման ժամանակ առանձին մարտական խնդիրների կատարումը՝ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի միավորումների և զորամասերի հետ համատեղ.

3) մասնակցությունը հակառակորդի դիվերսիոն կամ ահաբեկչական կամ հետախուզական կամ հատուկ օպերացիաների ուժերի և այլ գործողությունների դեմ պայքարին.

4) ռազմական, պետական կարևորագույն և հատուկ օբյեկտների, ռազմավարական նշանակության ենթակառուցվածքների, բնակչության

պաշտպանությանն աջակցությունը:

ՀՈՂԿԱԾ 29.3. ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ

1. Տարածքային պաշտպանության համակարգը ներառում է տարածքային պաշտպանության գորքերի հրամանատարությունը, տարածքային պաշտպանության գորքերը և տեղական պաշտպանության ուժերը:
2. Տարածքային պաշտպանության գորքերի հրամանատարությունը Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի զինվորական կառավարման մարմին է՝ գորամիավորման կարգավիճակով, որն ապահովում է տարածքային պաշտպանության գորքերի գործունեության կազմակերպման, ղեկավարման և պատրաստության գործընթացը:
3. Տարածքային պաշտպանության գորքերը ստեղծվում են ըստ Հայաստանի Հանրապետության տարածքային ուղղությունների մարտական խնդիրների կատարման նպատակով և կազմված են միավորումներից, զորամասերից ու ստորաբաժանումներից: Տարածքային պաշտպանության գորքերի կառուցվածքը հաստատվում է Հայաստանի Հանրապետության տարածքային պաշտպանության պլանով:
4. Տարածքային պաշտպանության գորքերն ունեն խաղաղ և պատերազմական ժամանակի հաստիքներ: Խաղաղ ժամանակի հաստիքներ ունենալու և դրանցում նշանակում կատարելու նպատակն է՝ միավորումների, զորամասերի և ստորաբաժանումների պատրաստության կազմակերպչական գործընթացի ապահովումը: Խաղաղ ժամանակի հաստիքներին (պաշտոններին) նշանակումն իրականացվում է պայմանագրային զինվորական ծառայության ներգրավման միջոցով: Պատերազմական ժամանակի հաստիքներին կատարվում է կցագրում՝ պահեստազորում հաշվառված քաղաքացիներից:
5. Տարածքային պաշտպանության գորքերի գործունեությունը կարգավորող մարտական և զորահավաքային պատրաստականության անհրաժեշտ փաստաթղթերի մշակումն իրականացվում է խաղաղ ժամանակ՝ Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի գլխավոր շտաբի կողմից: Տարածքային պաշտպանության գորքերը գործում են Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի կիրառման և զորահավաքային պլանների համաձայն: Տարածքային պաշտպանության գորքերի կիրառումը ռազմական դրության ժամանակ իրականացվում է դրանց ստեղծման ուղղություններով պաշտպանությունն ապահովելու նպատակով, ինչպես նաև, ըստ անհրաժեշտության, դրանք կարող են կիրառվել նաև այլ ուղղությունների պաշտպանության համար:
6. Տարածքային պաշտպանության միավորումների, զորամասերի և ստորաբաժանումների պատերազմական ժամանակի հաստիքներին կցագրված քաղաքացիների պատրաստությունը խաղաղ ժամանակ իրականացվում է պահեստազորային պատրաստության միջոցառումների կազմակերպման, իսկ ռազմական դրության ժամանակ՝ զորահավաքային զորակոչի միջոցով:

ՀՈՂԿԱԾ 29.3. ՏԵՂԱԿԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

1. Տեղական պաշտպանության ուժերը կազմավորվում և գործում են ըստ Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման՝ որպես համայնքի պաշտպանության ստորաբաժանումներ:
2. Տեղական պաշտպանության ուժերը, կապված համայնքի սահմաններից (տարածքից) և համայնքում հաշվառված բնակչության թվից՝ բաղկացած են առանձին գումարտակներից կամ առանձին վաշտերից:

3. Տեղական պաշտպանության ուժերի ընդհանուր ղեկավարումն իրականացնում է տվյալ համայնքի (համայնքների) վարչական տարածքի (տարածքների) պաշտպանությունն ապահովող Հայաստանի Հանրապետության զինված ուժերի համապատասխան զորամիավորումը: Տեղական պաշտպանության ուժերը ներառվում են զորամիավորման ենթակայությամբ գործող զորամասերի կազմում՝ որպես աջակցող ստորաբաժանումներ:

4. Տեղական պաշտպանության ուժերի ստորաբաժանումները (այսուհետ՝ ստորաբաժանումներ) համալրվում են տվյալ համայնքում հաշվառված, պատերազմական ժամանակի հաստիքներին չկցագրված և պահեստազորի երկրորդ խմբում հաշվառված կամ զինվորական հաշվառումից հանված անձանցով՝ կամավորության սկզբունքով: Ստորաբաժանման կազմում անձի ներառման հիմքը նրա հետ կնքված պայմանագիրն է, որը չի համարվում զինվորական ծառայություն անցնելու պայմանագիր: Պայմանագիր չի կարող կնքվել այն անձի հետ՝

1) ով ենթակա է պարտադիր զինվորական ծառայության,

2) ով հանդիսանում է զինծառայող կամ ոստիկանության ծառայող կամ փրկարար ծառայող կամ քրեակատարողական ծառայող կամ հարկադիր ծառայող,

3) ով պատիժ է կրում ազատազրկման կամ կալանքի ձևով, կամ ում նկատմամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում:

5. Ստորաբաժանումների համալրումը և պայմանագրերի կնքումն իրականացնում են Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարության զինվորական կոմիսարիատները՝ համագործակցելով սույն հոդվածի 3-րդ մասում նշված զորամասերի հետ:

6. Ստորաբաժանումները խաղաղ ժամանակ անցնում են պատրաստություն՝ տարածքային պաշտպանության խնդիրների ապահովման ուղղությամբ, որն իրականացվում է համապատասխան զորամասի պատրաստության պլանների համաձայն անցկացվող պարապմունքների և վարժանքների միջոցով:

Ստորաբաժանումների կիրառումը, այդ թվում նաև Հայաստանի Հանրապետության սահմանների պահպանության և պաշտպանության նպատակով, իրականացվում է զորամիավորման հրամանատարի հրամանով՝ ըստ այն զորամասի մարտական խնդիրների, որի կազմում ներառված է ստորաբաժանումը:

7. Ստորաբաժանումներում ներգրավված քաղաքացուն հատկացվում է զինվորական համազգեստ, պատրաստության և կիրառման ժամանակահատվածում նրան ամրակցվում է զենք, ապահովվում է անվճար սննդով և բժշկական սպասարկմամբ՝ զինծառայողների համար սահմանված կարգով, նրա համար հաշվարկվում է դրամական ապահովություն՝ ըստ նշանակված (զբաղեցրած) զինվորական պաշտոնի՝ պայմանագրային զինծառայողների համար օրենքով սահմանված չափով:

Ստորաբաժանումներում ներգրավված քաղաքացու վրա, կնքված պայմանագրի շրջանակներում պատրաստության և կիրառման ժամանակահատվածում, տարածվում են զինվորական կանոնագրքերի պահանջները և զինծառայողների նկատմամբ օրենքով սահմանված պատասխանատվությունը: Ստորաբաժանումներում ներգրավված աշխատող քաղաքացիների վրա տարածվում են Հայաստանի Հանրապետության աշխատանքային օրենսգրքի 124-րդ հոդվածի 3-րդ և 4-րդ մասերի պահանջները: Ստորաբաժանումների կազմում ներգրավված քաղաքացիներին զենքի ամրակցման և պահպանման կարգը, կնքվող պայմանագրի օրինակելի

ձևը սահմանվում են Հայաստանի Հանրապետության պաշտպանության նախարարի հրամանով:»:

Հոդված 12. Եզրափակիչ մաս

1. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը:

2. Սույն օրենքի 3-րդ հոդվածով սահմանված իրավական ակտն ընդունվում է սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո վեց ամսվա, իսկ սույն օրենքի 11-րդ հոդվածի համաձայն Օրենքի 29.3-րդ հոդվածի 7-րդ մասով սահմանված նորմատիվ իրավական ակտն ընդունվում է սույն օրենքն ուժի մեջ մտնելուց հետո երեք ամսվա ընթացքում:

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՕՐԵՆՔԸ

«ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Տարածքային կառավարման մասին» 2019 թվականի նոյեմբերի 14-ի ՀՕ-252-Ն օրենքում ուժը կորցրած ճանաչելի 5-րդ հոդվածի 4-րդ մասը և 18-րդ հոդվածի 1-ին մասի 7-րդ կետը:

Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՕՐԵՆՔԸ

«ԵՐԵՎԱՆ ԲԱՂԱՔՈՒՄ ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» 2008 թվականի դեկտեմբերի 26-ի ՀՕ-5-Ն օրենքում ուժը կորցրած ճանաչել 48-րդ հոդվածի 6.2-րդ, 68-րդ հոդվածի 3-րդ և 102-րդ հոդվածի 4-րդ մասերը:
Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը:

ՆԱԽԱԳԻԾ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

«ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՄԱՍԻՆ» ՕՐԵՆՔՈՒՄ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԿԱՏԱՐԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հոդված 1. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» 2002 թվականի մայիսի 7-ի ՀՕ-337 օրենքում ուժը կորցրած ճանաչել 30-րդ հոդվածի 2-րդ մասը և 40-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետը:
Հոդված 2. Սույն օրենքն ուժի մեջ է մտնում պաշտոնական հրապարակմանը հաջորդող տասներորդ օրը: